

És un dels símbols visuals de la població. La seva imatge davant el muntanyam és un dels agradables records que s'emporten els visitants de la ciutat i que perdura en la ment de tots els seus habitants. El campanar és el pas del temps colomenc, és la realitat de les hores davant les vanes il·lusions de la curta vida humana, és el símbol de tot el poble i el silenciós testimoni de la seva història. Malgrat que com a talaia ha fet tasques de guaita i defensa (guerres carlines per exemple), la seva funció primordial ha estat la síntesi, a través de les campanes que acull, de la vida civil i la vida religiosa dels colomencs. Les campanes tenen una funció física (marcar el temps real, matemàtic, a través de les hores), una funció religiosa (marcar el temps espiritual de l'esser humà: bateig, missa, casament, mort) i una funció civil (marcar el temps social dels colomencs com a comunitat: sometent, foc, Consell General, venda de peix). Actualment aquestes tres funcions resten molt devaluades i algunes fins i tot han desaparegut.

Sembla ser que el nom campana-campanar prové de sant Paulí, bisbe del segle VI, el qual va introduir la campana en el culte cristià a la ciutat de Nola, regió de Campània (Itàlia). La literatura catalana medieval i moderna relacionava directament amb el sexe la campana (vulva), el batall (membre viril) i fins i tot ha quedat en certes zones la dita " fer la campaneta" (brandar o ensenyar els testicles).

El campanar colomenc és una torre quadrada adosada a l'església parroquial, de 6,7 metres de costat per uns 36 metres d'alçària en la punta del parallamps; està construït amb carreus de granit local molt ben tallats, els més inferiors amb possibilitats de ser originaris de l'antiga església romànica i la resta dels segles XV-XVI quan es va fer una gran ampliació de l'església tot aprofitant les pedres dels destruït castell del Sant Esperit.

El campanar ofereix dues perspectives d'espais buits: les cares est i oest tenen quatre finestres (dos a dos en dos pisos), mentre que les cares nord i sud tenen dues finestres en el primer pis i una sola finestra més gran en el segon pis. Les finestres petites medeixen un metre d'ampla i 2,30 metres d'alçada, i si per fora semblen d'arc de mig punt, per dins insinuen un lleuger arc ogival. Les dues finestres grans medeixen 140 cms d'ampla i uns 3,5 metres d'alçada.

La pujada al campanar té lloc en un primer tram per una estreta escala de cargol de 37 escalons. Quan s'arriba al primer pis i primeres finestres, queda obert tot l'espai interior del campanar i ja es puja per una escala de fusta al segon pis, 18 escalons més.

En aquest segon pis hi ha les tres campanes religioses i s'hi conserva l'antic mecanisme del rellotge col·locat l'any 1910. Vint-i-quatre escalons més porten a una sortida exterior que dona la volta al campanar a freqüència de les quatre esferes del rellotge i a 26 metres d'alçada del carrer. Amb una escala de mà es puja sobre el rellotge i una reixa evita la sensació de buit: allí s'hi troben les dues campanes de les hores, quatre boles blanques i el parallamps instal·lat l'any 1888: tot plegat deu metres més d'alçada.

En la Visita Pastoral efectuada pel bisbe gironí l'any 1545 consten dues campanes. A través de diversos pagaments fets a fusters, paletes i campaners, tenim referències a començaments del segle XVIII de l'existència de tres campanes. Al llarg del segle els obrers de l'església pagaven per adobar les campanes, arranjar els tascons, posar-hi oli i comprar nervis de bou per als batalls. La primera campana de la qual tenim referència completa és la col·locada l'any 1831 amb el nom de N^a S^a dels Dolors, fosa pel mestre campaner de Barcelona Bonaventura Pallés. La campana es va fer aprofitant la anterior de 14 quintars i pesava 15 quintars, 3 arroves, 18 lliures (aprox 640 quilos). És en aquest any que es feren els dos finestrals grans per col·locar la campana. Tot plegat costà 359 lliures i es pagà de la següent manera: *"de una capta que se ha fet per la vila se arreplegat diners i blat: 120 lliures; la Fabrica de la Iglesia a pagat per al cost dels Bantanals 110 lliures; y lo restant 129 lliures del fondo de la Obra"*. Els padrins foren Dalmau Jalpí i Anna Font.

L'any 1874, quan la guerra carlista destruï la Casa Farners, els "cipayos" o voluntaris liberals malmeteren la campana, de forma que l'any 1880 es va fondre i se'n construïren tres de noves, de les quals es conserven actualment les dues petites. El Dietari de Joan Llandric ho explica així: *"Dia 11 de Abril del any 1880 baren batejar tres campanas, una de grossa, que foren padrins lo Iglesias y la Escarrana y dos de patitas que foren padrins lo Jalpins i la Jalpina. Die 13 Abril baren pujar las campanas. Dia 19 Abril las baren estrená fenla tocar todas"*.

De les dues que queden d'aquest 1880, la que dona al sud té 52 cms de diàmetre i 55 cms d'alçada, té una orla amb medallons en la part superior, porta els noms de Josefa, Concepción i Sebastiana, la inscripció *"costeada de limosnas"* i té gravades les imatges de la Immaculada Concepció, Sant Sebastià i una creu. L'altra campana del 1880, que dona a l'est, és més petita, té un diàmetre de 41 cms i una alçada de 43 cms, té una orla amb medallons en la part superior, només porta la inscripció *"María sin pecado concebida"* i té gravades les imatges de la Immaculada Concepció, Sant Josep i el Nen

Jesús i una creu. Es feren en la foneria d'Esteve Puig, de Girona. La tercera campana, la gran, fou destruïda durant la Guerra de 1936.

L'abril de 1891 es posaren dues campanes a l'exterior, la dels quarts, amb els noms de Josefa, Teresa i Salvadora, i sota seu una altra més gran, la de les hores, sense noms i s'adornà el campanar amb les cinc vistoses boles de colors que avui han desaparegut substituïdes per unes boles blanques il·luminades de nit. Els padrins foren l'alcalde sr. Vergés i l'esposa del segon alcalde sr. Corominas. Aquesta campana de les hores de 85 cms de diàmetre també la féu el foner gironí Esteve Puig i porta la inscripció "*Costeada con fondos municipales*".

El febrer de 1910 l'ajuntament, vist el mal estat del rellotge públic "*y de las molestias y perjuicios que su mal funcionamiento causa a los habitantes de esta localidad*" decidí instal·lar un nou rellotge amb quatre esferes lluminoses externes. A primers d'agost els veïns de Sant Sebastià demanaren que els deixessin per a la seva església el vell rellotge de torre substituït i el 26 d'agost de 1910 es va inaugurar el funcionament amb il·luminació inclosa de l'actual rellotge del campanar. Aquest rellotge, de 1,5 metres de diàmetre, amb broques de 72 cms i 55 cms respectivament, costà 2.500 pessetes i es comprà amb una subscripció popular que recollí 3.306 pessetes. Malgrat el superàvit de la recapta, dos anys després de la seva instal·lació el rellotger barceloní Bellés encara anava darrera l'ajuntament per poder cobrar l'últim termini. Ai, aquests ajuntaments!!! La Guerra de 1936 destruï la campana grossa que quedava i el mes de maig de 1964 es col·locà una nova campana que la substituï. La batejà el bisbe de Girona, el colomenc Dr. Narcís Jubany, amb els noms de Montserrat, Emília i Coloma. Aquesta campana de bronze, té un diàmetre de 110 cms i una alçada de 90 cms i fou pagada i apadrinada per Esteve Monegal i Montserrat Massó de Monegal. La campana porta la llegenda "*Que consagra els espais de Farnés amb el bronze sonor*", té representats en relleu les imatges de Sant Salvador, Santa Coloma, Sant Dalmau i un escut de Santa Coloma i es va fondre a Olot.

Aquestes tres campanes del segon pis són les "religioses" en el sentit que són les usades per anunciar els diferents cicles espirituals: bateig, mort, oració, repics de grans festes i cicles religiosos.... Les campanes "civils", dalt de tot del campanar, la més petita toca els quarts, i la de sota, més gran, toca les hores.

A començaments del setanta es va substituir la tasca del campaner per un sistema automàtic mitjançant el qual ell mateix es donava corda i només requeria pujar cada dues setmanes a engrassar l'enginy. Per la mateixa època es substituï el vidre de les

esferes del rellotge per plàstic blanc. L'any 1997 es mecanitzà totalment el funcionament del rellotge, s'arraconà l'antic, preciós i voluminós mecanisme que no es pot deixar perdre i s'hauria de netejar i conservar, i es va instal·lar un patró de quarz que ajusta constantment l'hora amb una emissora de ràdio-control.

L'any 1994 es va fer una neteja i restauració del campanar que l'ha deixat en perfectes condicions arquitectòniques i estètiques que permeten continuar fruit de les variades tonalitats vermelloses del granit colomenc quan el Sol es va passejant sobre el Rocar. Repic o trillo de campanes, del naixement a la mort.

NOTA.- Agrairia qualsevol informació oral o documentada que servís per ampliar el coneixement que tenim sobre el campanar.